

פעולה מס' 6 - "צד צד קטן לאדם, צד צדו אסביבה"

רקע:

לוקחים את האוויר בידיים

מה כל אחד מאיתנו יכול לעשות לטובת צמצום הזיהום?
בואו ונחליט שאנחנו לוקחים את האוויר בידיים -

נהיה מעורבים יותר!

לכולנו - התושבים ביישוב שלנו - יש השפעה על החלטות המתקבלות בהנהלת היישוב (העירייה, הרשות המקומית וכדומה). אם מפריע לכם שאיכות האוויר ביישובכם אינה טובה, ואם יש לכם הצעות לשיפור המצב, הביאו זאת לידיעת ראש העירייה או ראש הרשות המקומית.

נחסוך בחשמל!

ייצור החשמל גורם לזיהום אוויר. נזכור זאת ונשתדל לא לבזבז חשמל:
יצאנו מהחדר? נכבה אחרינו את האור.
שמש וחם בחוץ? נתלה את הכביסה בחוץ במקום להשתמש במייבש.
נשתמש בדוד שמש ולא בדוד חשמל לחימום המים למקלחת.
ועוד...

נדאג לתחזוקה של הרכב המשפחתי

!רכב ישן, שאינו מתוחזק, פולט יותר מזהמים לאוויר. מהירות נסיעה קבועה, לא מהירה מדי (80 קילומטר לשעה) גורמת לפחות זיהום אוויר.
נבקש מההורים שלנו לדאוג לתחזוקה של הרכב המשפחתי - להקפיד על טיפולים תקופתיים ועל החלפת שמן, לשמור על לחץ אוויר מתאים בגלגלים ועוד. נבקש מהם גם ליסוע במהירות קבועה, לא להאיץ ולא ליסוע מהר מדי - זה מזהם פחות ובטוח - יותר.
נשתמש בדלק נטול עופרת! העופרת היא מזהם אוויר רעיל. כיום יש בשימוש דלק נטול עופרת, ומומלץ להשתמש בו.
ניסע פחות במכונית! הליכה ברגל, רכיבה על אופניים - זה ידידותי לסביבה וגם בריא לנו!

מטרת הפעולה:

בחינת חיי היום יום של החניכים, כיצד הם תורמים לזיהום האוויר
רתימת החניכים להבנה כי יש ביכולתם לשנות את המצב אם יחליטו לעשות כן.

מהלך הפעולה:

יש לפתוח את הפעולה באיזשהו משחק ממריץ על פי ההתאמה לקבוצה – 10 דק'

עזרים	זמן מומלץ	מהלך הפעילות	נושא
שאלון בחן את עצמך	20 דק'	כל חניך מקבל טופס "בחן את עצמך" ועונה ביחידות. לבסוף על המדריך לבדוק כמה נקודות קיבל כל אחד. מומלץ לשאול את החניכים האם הם היו מודעים לכל הנק' שהעלה השאלון והם הוא ישנה משהו בהתנהלות שלהם מעכשיו.	בחן את עצמך
ניירות עיתון לפי הצורך, מגוון צבעים, פתקים לבנים, סלוטייפ.	25 דק'	כל חניך מקבל טוש בצבע אחר, ומצייר בקטן איזה ציור שהוא רוצה על פתק. מדביקים על שטח רחב בקיר, נייר עיתון, וסוגרים את האור. המשימה של כל חניך היא לצייר בזמן מוגבל, את הציור שצייר על הפתק. אם יש מעט חניכים מומלץ לעשות את זה פעמיים. לבסוף, עדיין מחוץ לחדר שואלים את החניכים כמה שטח לבן הם חושבים שנשאר, יחסית לשטח הצבוע. כשנפתח את האור נגלה שלא נותרו הרבה שטחים ריקים על הדף (יש להתאים את גודל שטח הציור לגודל הקבוצה). אפשר לשאול את החניכים מה מזכיר להם המשחק? האם הוא משמש כמשל לפעילות מחיי היום יום? מדוע מפתיע לגלות שהדף מלא, בעוד לכל אחד היה "רק" ציור קטן משלו? על המדריך לכוון את חניכים או להסביר להם, שהמשחק מסמל את "התרומה המועטה" של כל אחד מאיתנו לזיהום האוויר, שביחד ב"תמונה הגדולה" מצטברת להשפעה ניכרת.	מציירים בחושך
	10 דק'	המשך ישיר למשחק הקודם – המדריך מקריא את הקטע "אמנה" בו מוסבר פחות או יותר מהי אמנה ומספר על אמנה בהקשר של איכות הסביבה. יש לשאול את החניכים האם המצב היה משתפר גם ללא האמנות, האם כל מדינה יכולה לפעול פשוט על פי דרכה בזמנים הנוחים לה?	אמנה
הרקע לפעולה	15	כל אחד בקבוצה יחשוב על דרך לתרום לשמירה מפני זיהום אוויר, במטרה ליצור "עשרת דיברות" קבוצתיות. את הרעיון עליו להעביר לקבוצה בפנטומימה.	עשרת הדיברות

דף, (אולי קלף), עטים.	10	הקבוצה תחתום על "אמנה קבוצתית" (על משקל של אמנת המדינות). אפשר לבסוף "להרים כוסית לחיי איכות הסביבה" עם משקה ירקרק כמו מיץ תפוחים (= או כל דבר שיתן מעט רשמיות לאמנה	אמנה קבוצתית
--------------------------	----	--	-----------------

בחן את עצמך – כיצד אני משפיע על זיהום האוויר?

כשאני יוצא מהחדר, אני

1. משאיר את הכל דלוק...
2. תלוי לכמה זמן אני יוצא
3. מקפיד לכבות אורות, לכבות מזגן

כשאני צריך לחזור הביתה, בדרך כלל אני...

1. מתקשר הביתה שיבואו במיוחד לקחת אותי!
2. אם מישהו מהמשפחה יכול להחזיר אותי אני אעדיף אבל אם לא אני אמצא פיתרון
3. מחפש טרמפ, עולה על אוטובוס, חוזר ברגל עם חברים

כשאני משתמש בספרי כלשהו, אני קודם כל בודק...

1. מה יש לבדוק פשוט לרסס וזהו זה לא כזה עניין!
2. מה הריח שלו
3. האם הוא אינו מזיק לאוויר

אתם נוסעים עם אחד ההורים לאסוף מישהו. במן שאתם מחכים באוטו...

1. ברור שלא צריך לכבות את המנוע! מה כבר עוד 10 דק' של מנוע דולק משנות ?!
2. האמת שאתם לא ממש שמים לב אם אבאמא החנו וכיבו את האוטו או לא...
3. אתם מבקשים מאבאמא לכבות את המנוע

בבחירות האחרונות למועצת תלמידים \ מועצת כיתה, היה חשוב לבחור במי שמבטיח...

1. הולך להאריך את ההפסקה ולהביא מכונת ממתקים לבית הספר!
2. עושה קצת מכל דבר
3. לשפר את פני הבית ספר ושמירה על איכות הסביבה!

המחשב שלי בבית

1. פתוח מהיום שקנינו אותו!
2. מכובה בלילה ודולק ביום
3. דולק רק כשמישהו משתמש בו

האם אתה יודע מהו "בנזין נטול עופרת"?

1. כן, ההפך מדלק רגיל שבו אנחנו משתמשים...
2. דלק שיוצא ממיכל ירוק...
3. בוודאי! זהו דלק שאינו מזיק לסביבה, ההורים שלי תמיד משתמשים בו כשהם מתדלקים!

אם מישהו מעשן בסביבתך, אתה...

1. לא עושה כלום. זה לא משנה כי בכל מקום יהיו עוד אנשים שמעשנים.
2. אם יש לאן לזוז, אזוז ואם לא... אז לא.
3. אני אבקש ממנו לכבות את הסיגריה או שאתרחק משם. לא רק שהוא מזיק לסביבה הוא גם מזיק לי!

כשאני בוחר מוצר לקנות, אני מקפיד על כך ש...

1. הוא במחיר טוב
2. הוא עונה על הצרכים שלי
3. הוא ידידותי לסביבה

באופן כללי באופן בו אני חושב, אני מקפיד

1. לעשות את הדברים כמה שיותר מהר ונוח (לקנות חדש אם משהו התקלקל או התלכלך, תמיד מקפצים אותי כדי שלא אאחר או אזיע בהליכה, להשאיר מכשירים דלוקים "כי זה מבזבז זמן לחכות שהם ידלקו כמו פעם (מחשב לדוגמא)")
2. אני לא ממש חושב ומתכנן, אני פשוט עושה!
3. לצמצם את השימוש ולחסוך באמצעים (למחזר בקבוקים, ללכת ברגל במקום לסוע באוטו, להשתמש שנית בדברים כמו קופסאות פלסטיק או שקיות, במקום לרכוש חדשים)

חישוב נקודות!

10-16

אתם לא ממש מודעים לאיכות הסביבה או יותר נכון, לזיהום הסביבה! לא רק שאינכם מודעים – אתם גם "תורמים" לזיהום הסביבה בעצמכם! הגיע הזמן לפתוח עיניים ולהתחיל לפעול... אתם יודעים מה אומרים – "צעד קטן לאדם, צעד גדול לסביבה"

22 – 16

אם לומר את האמת, לא ממש אכפת לכם מה קורה סביבכם. ואולי אכפת לכם, אבל אתם מקטינים ראש \ עצלנים \ לא שמים מספיק לב למה שאתם עושים. הגיע הזמן לשנות גישה, אחרת, אל תתנו לאדישות לזהם את האוויר!

30 - 22

כל הכבוד! אתם אזרחים ירוקים למופת! בזכות אנשים כמוכם, המאבק בזיהום האוויר ממשיך לגדול. המשיכו ככה, השפיעו על חבריכם ובני משפחתכם להתנהג כמוכם!

אמנה – קטע מידע

אמנה היא הסכם בין אנשים שיש להם עניין משותף. השותפים להסכם מנסחים את ההחלטות המשותפות במסמך הנקרא "כתב אמנה". אמנה יכולה להתקיים בין שני אנשים, בין חברי קבוצה, בין בתי ספר, בין מפעלים, בין ערים ובין מדינות.

כתב האמנה מחייב את השותפים להסכם – כל השותפים חותמים על כתב האמנה ובכך מתחייבים לקיים את ההחלטות שהוסכם עליהם.

שימו לב! המילה "אמנה" היא מהשורש א.מ.ן – ולכך שתי משמעויות:

1. האנשים המשתתפים באמנה סומכים אחד על השני, מאחר והיא מתבססת על **אמון**.

2. האנשים המשתתפים באמנה **מאמינים** במטרת האמנה – חשוב להם ממנה!

גם בנושא איכות הסביבה נערכו אמנות שונות בין מדינות – מאחר ובכדי להשפיע כולם חייבים להרתם למאבק ביחד! אחת האמנות היתה ב-1992, בוועידה שנערכה בריו דה ז'נרו בברזיל. הנושא בה היה שימור האקלים, ו-156 מדינות (ישראל גם כמובן!) חתמו על כך שהן מתחייבות להגן על האטמוספירה של כדה"א.

אמנה מפורסמת נוספת היא "אמנת מונריאול", בה המדינות שחתמו התחייבו שתוך 15

שנים הם יפסיקו להשתמש בחומרים הורסי הוזון.

נציגי המדינות היו כל כך נחושים לעמוד באתגר שהוצב, שהתחייבו לעזור זו לזו ואף להעניש

את המדינות שלא יקיימו את ההסכם!